

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan flora en fauna

De Kleine Aarde te Boxtel

Rapportnummer 18-0072

www.starobv.nl

Quickscan flora en fauna

De Kleine Aarde te Boxtel

Maart 2018

Rapportnummer: 18-0072
In opdracht van: Heijmans Woningbouw B.V.
Contactpersoon : Niels Struijcken
Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl
Veldonderzoek: I.J.J. Vleut
Auteur: I.J.J. Vleut
Kwaliteitscontrole: N. Arts-Smits

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	3
1.3	Zorgplicht	3
1.4	Leeswijzer	4
2	Plangebied	5
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	5
2.2	Voorgenomen plannen	8
3	Methode.....	9
4	Natuurwaarden	10
4.1	Beschermde gebieden.....	10
4.2	Beschermde soorten	12
4.2.1	Flora.....	12
4.2.2	Vlinders en libellen	12
4.2.3	Kevers en weekdieren	13
4.2.4	Vissen	13
4.2.5	Reptielen en amfibieën	13
4.2.6	Vogels	16
4.2.7	Zoogdieren.....	17
5	Conclusies	22
5.1	Beschermde gebieden.....	22
5.2	Beschermde soorten	22
5.3	Vervolgstappen en aanbevelingen	25
	Geraadpleegde bronnen	26

Bijlagen

Bijlage 1	Wet- en regelgeving
-----------	---------------------

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Heijmans Woningbouw B.V. is voornemens woningbouw te realiseren op locatie De Kleine Aarde te Boxtel. Ten behoeve van de bestemmingsplanprocedure is het noodzakelijk een quickscan flora en fauna uit te voeren. Door middel van een quickscan flora en fauna dient in beeld te worden gebracht of de ontwikkeling in strijd is met de natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden. Hierbij wordt gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en soortgerichte bescherming.

In februari 2014 is op deze locatie reeds een quickscan flora en fauna uitgevoerd (Staro, rapportnummer P13-0250a). Aangezien in 2017 de nieuwe Wet natuurbescherming van kracht is geworden en het rapport niet meer actueel is, is het uitvoeren van een nieuwe quickscan noodzakelijk.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming en gebiedsbescherming is sinds 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming (wn) van belang. Daarnaast is gebiedsbescherming vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen EHS genoemd). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Tevens heeft het onderzoek tot doel vast te stellen op welke wijze en in welke mate de voorgenomen ontwikkeling invloed kan hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

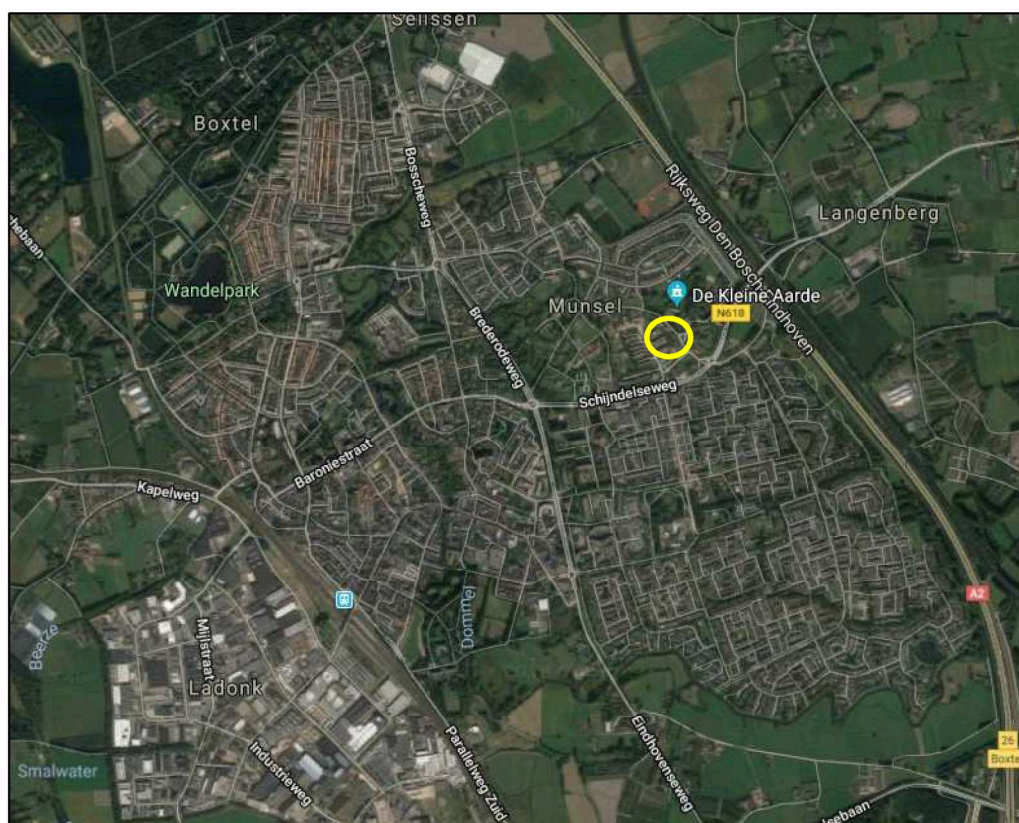
2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied ligt in het oosten van Boxtel. Het gebied betreft het zuidwestelijke gedeelte van “De Kleine Aarde”. De naam “De Kleine Aarde” is ontleend aan het milieueducatiecentrum dat er lang gevestigd was. Buiten het plangebied staat een boerderij, de “Van Coothhoeve”, een pand waarin de milieueducatie plaats had, een kas en enkele bijgebouwen. “De Kleine Aarde” biedt momenteel mogelijkheden voor vergaderingen, bijeenkomsten, cursussen en trainingen. Ook zijn hotelkamers en faciliteiten aanwezig voor meerdaagse verblijven (De Kleine Aarde, 2014).

In het plangebied bevinden zich verscheidene houtwallen en bosschages met bomen (met name loofbomen) verspreid over het gebied. Er is een labyrint gevormd door een beukenhaag en daarnaast zijn er meerdere heggen gebruikt als afscheiding tussen verschillende gedeelten van het gebied. Ook liggen er enkele oude muurtjes in het plangebied en is er een waterput te vinden. In het plangebied was ten tijde van het veldonderzoek een laagte met oppervlaktewater aanwezig, maar het is niet duidelijk of deze laagte jaarrond watervoerend is. Het gebied grenst aan de noordzijde aan een waterpartij die als retentie voor de achterliggende woonwijk dient en aan de noordoostzijde bevindt zich een vijver.

De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1. “De Kleine Aarde” bevindt zich ten westen van de A2 in Boxtel. Figuur 2 geeft de begrenzing van het plangebied weer. Op pagina 9 en 10 is een foto-impressie van het gebied opgenomen.

Figuur 1. Ligging plangebied (gele cirkel) in de ruimere omgeving (bron: Google Maps)

Figuur 2. Globale begrenzing plangebied (geel omlijnd) (bron: Google maps)

Foto 1. Waterput met tongvaren

Foto 2. Laagte met bevroren water

Foto 3. Grasland met verspreid bomen en muurtjes.

Foto 4. Schuurtje met houtopslag in het noorden van het plangebied.

Foto 5. Schuurtje met bijenkasten

Foto 6. Opening in het dak van het schuurtje met bijenkasten

Foto 7. Muurtje met dakpannen

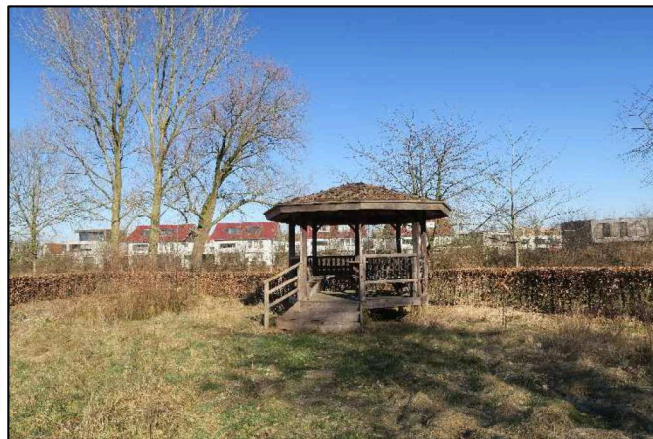
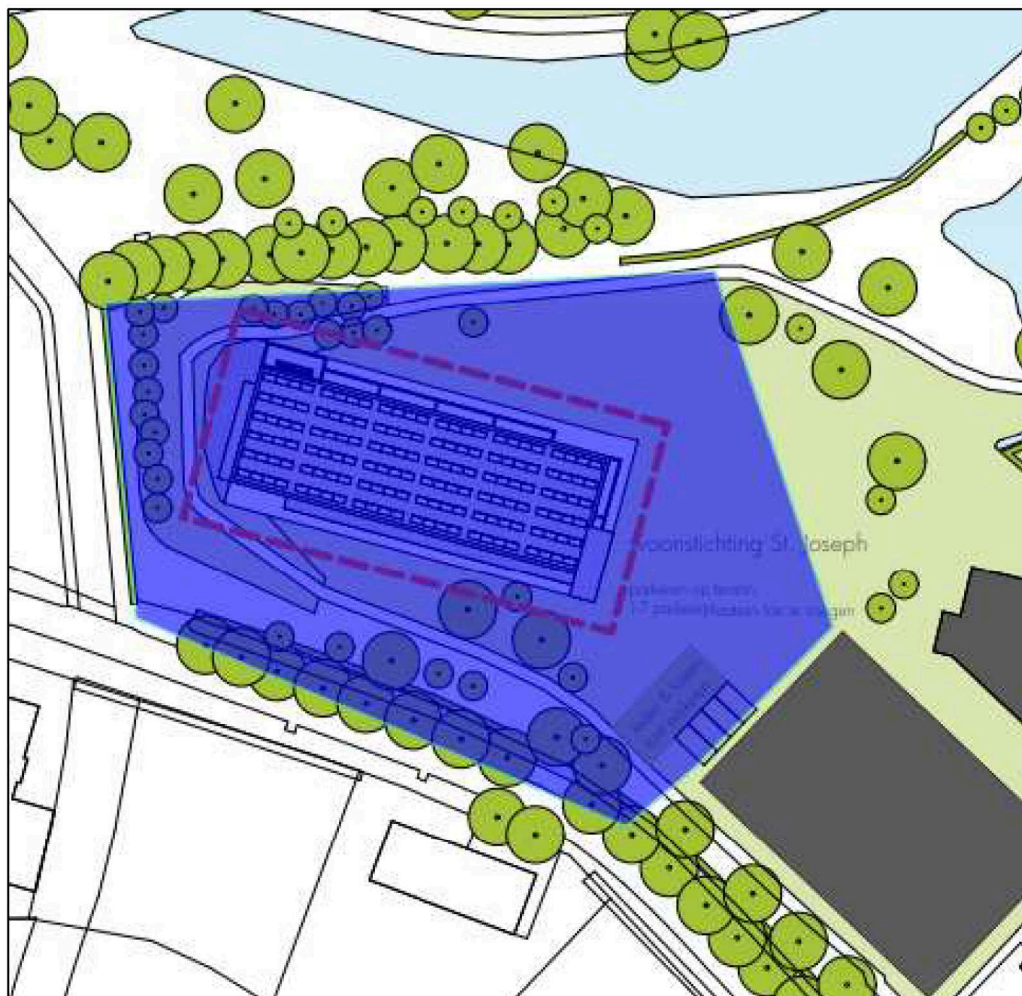

Foto 8. Prieeltje

2.2 Voorgenomen plannen

Initiatiefnemer is voornemens 22 appartementen te bouwen binnen vlak aangegeven met stippellijn in figuur 3. Hiertoe zal een ontsluitingsweg, parallel aan de bestaande weg “Munselse Hoeve”, langs de zuidwestrand van het gebied aangelegd worden.

Figuur 3. Plangebied (blauw) met in vlak met gestippelde lijn de locatie van het appartementencomplex

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), het dataloket van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM), de websites Vlindernet.nl, Libellenet.nl, Waarneming.nl, Verspreidingsatlas.nl en Telmee.nl en diverse verspreidingsatlassen.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natura 2000-gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en het Natuurnetwerk Nederland in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle op de locatie aanwezige biotopen zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooi-resten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken.

De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking en expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Een eenmalig veldbezoek is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van een eenmalig veldbezoek het voorkomen van soorten niet per definitie is uit te sluiten.

De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

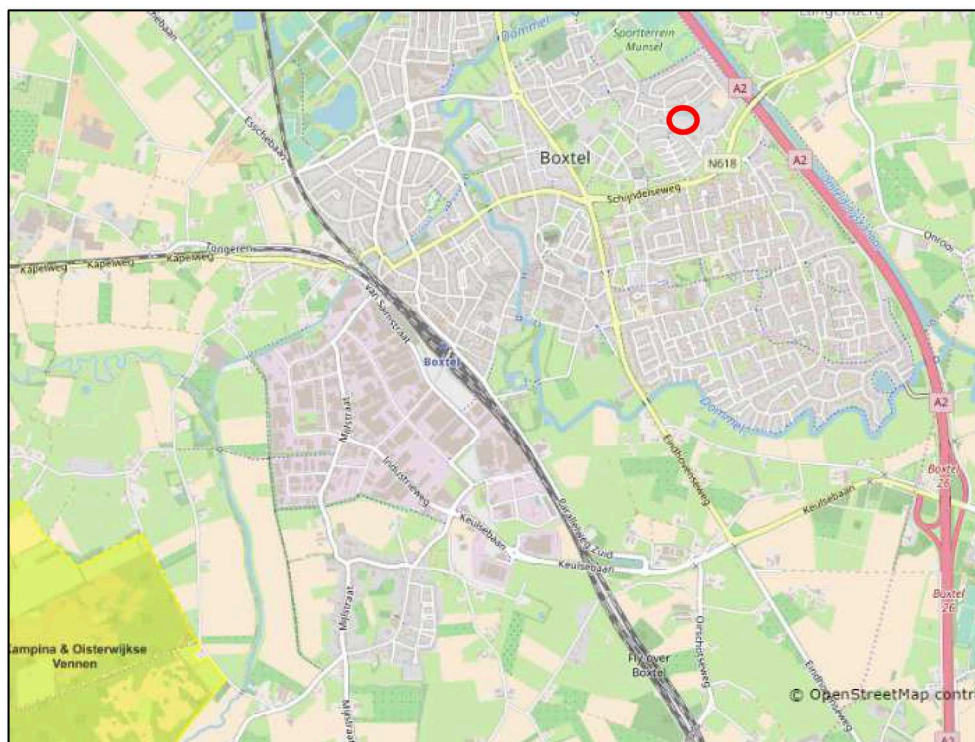
Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 27 februari 2018 in de ochtend onder de volgende weersomstandigheden: onbewolkt, droog, weinig wind en circa -3 °C.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Natura 2000

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op ongeveer 3,6 kilometer afstand ten zuidwesten van het plangebied ligt. Dit betreft het Natura 2000-gebied Kampina & Oisterwijkse Vennen, zie figuur 4.

Figuur 4. Ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden (bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

Effectbeoordeling

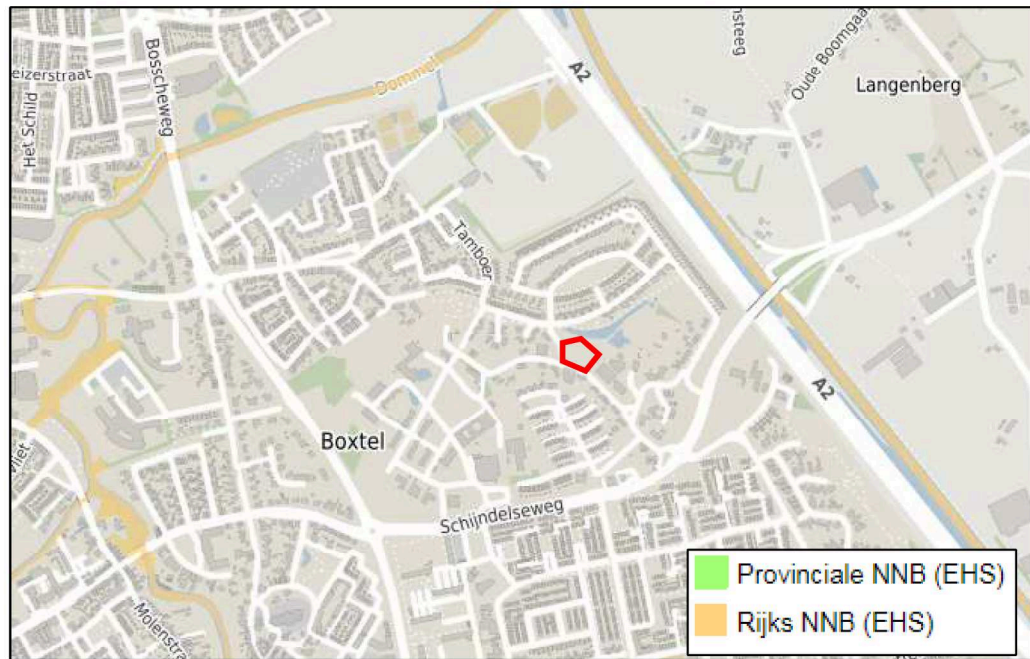
Doordat het plangebied buiten een Natura 2000-gebied ligt, kunnen alleen effecten optreden als gevolg van externe werking. Gezien de relatief grote afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (minimaal 3,5 kilometer) en de (lokale) aard van de voorgenomen plannen binnen de kern van Bostel is het redelijkerwijs uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebieden.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; in provincie Noord-Brabant NNB genoemd) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor het Natuurnetwerk Nederland.

Uit de natuurbeheerplankaart van de kaartbank op de website van de provincie Noord-Brabant, blijkt dat het plangebied geen deel uitmaakt van het NNB. Het dichtstbijzijnde

gebied dat tot de NNB behoort ligt ongeveer 220 meter ten oosten van het plangebied; het Afwateringskanaal Boxtel. Het Afwateringskanaal Boxtel loopt parallel aan de A2 en dient als back-up bij een te veel aan water in Boxtel. De A2 bevindt zich tussen het plangebied en het afwateringskanaal. De Dommel, een laaglandbeek welke ook tot de NNB behoort, ligt ongeveer 700 meter ten noordwesten van “De Kleine Aarde”. De ligging van het NNB ten opzichte van het plangebied is weergegeven in figuur 5.

Figuur 5. Ligging plangebied (rode lijn) ten opzichte van het NNB (bron: <http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan>)

Effectbeoordeling

Bij uitvoering van de voorgenomen plannen vindt geen ingreep plaats in een gebied dat is aangewezen als NNB-gebied. Effecten door versnippering of oppervlakteverlies zijn derhalve niet aan de orde.

Het ruimtelijke beleid voor het NNN is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden. De belangrijkste motivering voor het NNN is dan ook het streven naar behoud van de Nederlandse biodiversiteit. De wezenlijke kenmerken en waarden zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen van het gebied.

De voorgenomen plannen zullen niet leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNB in de omgeving van het plangebied. De natuurdoelen die gelden voor de NNB-gebieden kunnen verwezenlijkt worden.

Conclusie

Het is uit te sluiten dat de voorgenomen plannen negatieve effecten tot gevolg zullen hebben op Natura 2000-gebieden en/of het NNB.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of mitigerende maatregelen nodig zijn.

4.2.1 Flora

Het plangebied bestaat voor het grootste deel uit grasland met als paden heggen, houtwallen, bomen en struweel. De houtwallen zijn met het snoeihout verhoogd. Ook zijn er enkele oudere muurtjes en een waterput met begroeiing te vinden.

Tijdens het veldbezoek is in de waterput tongvaren (*Asplenium scolopendrium*) (Foto 1) aangetroffen. Deze soort is sinds de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming (1 januari 2017) niet meer beschermd. Vanwege het ontbreken van geschikte biotopen in het plangebied en de bekende verspreiding van beschermde soorten kunnen beschermde plantensoorten worden uitgesloten.

Conclusie

Vanwege het ontbreken van geschikte biotopen is het voorkomen van beschermde plantensoorten in het plangebied uit te sluiten.

4.2.2 Vlinders en libellen

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat op een afstand van nul tot vijf kilometer de volgende beschermde vlindersoorten (§3.3 wn) voorkomen: kleine ijsvogelvlinder, gentiaanblauwtje, grote weerschijnvlinder en veldparelmoervlinder.

Bevindingen uit het veldbezoek tonen aan dat in het gehele plangebied geen geschikte biotopen aanwezig zijn voor deze vlindersoorten. Beschermde vlinders hebben specifieke habitateisen; het plangebied voldoet hier niet aan.

Uit de NDFF blijkt dat binnen een straal van nul tot vijf kilometer de volgende libelsoorten voorkomen: beekrombout, bosbeekjuffer, gevlekte witsnuitlibel en sierlijke witsnuitlibel. In het plangebied was ten tijde van het veldonderzoek oppervlaktewater aanwezig, maar het is niet duidelijk of dit jaarrond watervoerend is. Het oppervlaktewater in het plangebied is niet als geschikt bevonden als habitat voor deze beschermde soorten libellen. Er kunnen algemene libellensoorten in het plangebied foerageren. Het plangebied is hiervoor echter geen essentieel gebied.

Conclusie

Vanwege het ontbreken van geschikte biotopen is het voorkomen van beschermde soorten vlinders en libellen in het plangebied uit te sluiten.

4.2.3 *Kevers en weekdieren*

Beschermde soorten houtkevers zijn afhankelijk van bijzondere habitattypen als oude (naald)bossen. Deze habitattypen zijn niet aanwezig in het plangebied. Het voorkomen van beschermde houtkevers in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.

Beschermde waterkevers en aquatische slakkensoorten platte schijfhoren en Bataafse stroommossel zijn afhankelijk van permanente wateren. In het plangebied is zeer oppervlakkig water aanwezig, maar het is niet duidelijk of het oppervlaktewater jaarrond watervoerend is. Daarnaast ontbreekt het aan geschikt biotoop voor deze soorten. Het voorkomen van beschermde waterkevers in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.

Conclusie

In het plangebied ontbreken geschikte biotopen voor beschermde soorten slakken en kevers. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied is derhalve uit te sluiten.

4.2.4 *Vissen*

Uit het bronnenonderzoek is gebleken dat in de omgeving van het plangebied de beschermde vissoort grote modderkruiper voorkomt. De grote modderkruiper prefereert ondiepe wateren met een dikke modderlaag en een uitbundige waterplantengroei. Het oppervlaktewater dat aanwezig is in het gebied is ongeschikt bevonden als biotoop voor deze soort.

Conclusie

Vanwege het ontbreken van geschikt oppervlaktewater is het uit te sluiten dat (beschermde) vissoorten voorkomen in het plangebied.

4.2.5 *Reptielen en amfibieën*

Uit de verspreidingskaart amfibieën van Nederland 2015 van de website van het Netwerk Ecologische Monitoring, gegevens van RAVON, 'De amfibieën en reptielen van Nederland' (Creemers et al., 2009) en de NDFF blijkt dat in de omgeving (0 – 1 km) van het plangebied de volgende amfibieënsoorten voorkomen: Alpenwatersalamander, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker (alle §3.3 wn), kamsalamander en poelkikker (§3.2 wn).

Op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied komen de volgende amfibiesoorten voor: vinpootsalamander (§3.3 wn), boomkikker, heikikker en rugstreeppad (alle §3.2 wn).

Volgens de gegevens van RAVON en de NDFF komt op een afstand van nul tot één kilometer van het plangebied de beschermde reptielsoorten hazelworm en levendbarende hagedis (beide §3.3 wn) voor. Op een afstand van één tot vijf kilometer afstand van het plangebied komt volgens de NDFF de beschermde reptielsoort ringslang voor (§3.3 wn).

Het oppervlaktewater in het plangebied is zeer ondiep (5-10 cm) en zal vermoedelijk bij het aanbreken van de lente snel verdwijnen en dus niet dienen als voortplantingswater voor amfibieën.

Voor de algemene amfibiesoorten bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker biedt het plangebied land- en winterhabitat. Het grasland en tuinen in het plangebied kunnen dienen als landhabitat en tussen de takkenrillen, stenenhopen, muurtjes en dergelijke kunnen ze een winterhabitat vinden.

De Alpenwatersalamander (§3.3 wn) is niet kieskeurig ten aanzien van het landhabitat. Als winterbiotoop kunnen de takkenrillen, stenenhopen, muurtjes en dergelijke in het plangebied worden gebruikt.

De voorkeur van de kamsalamander (§3.2 wn) gaat uit naar kleinschalige landschappen met bospercelen, heggen en struwelen. Het voortplantingsbiotoop bestaat uit stilstaande wateren met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. Op het land kan de kamsalamander onder andere gevonden worden onder takken, stenen en tussen wortels van bomen en struiken. Aangezien deze elementen in het plangebied aanwezig zijn, is het voorkomen van de kamsalamander niet uit te sluiten.

De vinpootsalamander (§3.3 wn) komt vooral voor op zandgrond in bosgebieden. In Noord-Brabant is de soort te vinden in de grotere bos- en heidegebieden. Vanwege de habitatvoorkeur van deze soort is het onwaarschijnlijk dat het plangebied van betekenis is voor de vinpootsalamander.

De boomkikker (§3.2 wn) brengt 90% van zijn tijd op land door en stelt relatief hoge eisen aan zijn landhabitat. De soort heeft voorkeur aan overgangen van kruidige vegetaties, van struweel naar bos, en zijn vaak zonnend te vinden op braamstruiken en in pitrusvelden. Door het ontbreken aan geschikt landhabitat en ontbreken aan voortplantingswater in het plangebied voor de boomkikker is het uit te sluiten dat de soort er voorkomt.

De heikikker (§3.2 wn) komt vooral voor in vochtige heidegebieden, waar sprake is van veenvorming en in hoog- en laagveengebieden. Vocht en veenvorming is een belangrijk element van zijn biotoop. Het plangebied voldoet niet aan de habitatvoorkeuren van deze soort. Het voorkomen van de heikikker in het plangebied is daarom uit te sluiten.

De rugstreeppad (§3.2 wn) is een pioniersoort met een voorkeur voor zandige terreinen met een hoge dynamiek. Op het land houden de dieren zich verborgen in zelf gegraven holen (tot een diepte van 15-45cm), holen van knaagdieren, onder stenen en tussen muurspleten. De pad overwintert vaak in zelf gegraven holen in het zand (soms wel tot een meter diep). Het plangebied voldoet aan de landhabitatvoorkeuren van de rugstreeppad en door de aanwezigheid van geschikte overwinteringslocaties en het niet uit te sluiten dat de soort er gedurende die periode voorkomt.

De poelkikker (§3.2 wn) graaft zich in de winter in, verblijft in muizenholletjes of onder stonken of waar puin aanwezig is. Door de aanwezigheid van mogelijk geschikt voortplantingsbiotoop in de nabijheid van het plangebied en de aanwezigheid van stonken en puin verspreid over het plangebied is het niet uit te sluiten dat de soort gedurende de overwinteringsperiode gebruikmaakt van het plangebied.

Ruigten en houtwallen zijn belangrijke elementen voor hazelworm en levendbarende hagedis. Deze elementen komen voor in het plangebied. Het plangebied vormt zodoende geschikt leefgebied voor deze soorten. Het voorkomen van hazelworm en levendbarende hagedis in het plangebied is daarom niet uit te sluiten.

Effectbeoordeling

De voorgenomen ontwikkelingen kunnen negatieve effecten tot gevolg hebben ten aanzien van het land- en winterhabitat van algemene soorten amfibieën, de Alpenwatersalamander, kamsalamander, rugstreeppad en poelkikker. Daarnaast kunnen tijdens de werkzaamheden exemplaren worden verwond of gedood.

De voorgenomen ontwikkelingen kunnen tot gevolg hebben dat leefgebied van de mogelijk voorkomende levendbarende hagedis en hazelworm verdwijnt.

Nader onderzoek naar het daadwerkelijk voorkomen van deze amfibie- en reptielsoorten in en rondom het plangebied is nodig om de precieze effecten van de voorgenomen ontwikkelingen te kunnen bepalen. Dit nader onderzoek kan het beste plaatsvinden in de periode april tot en met juli.

Mitigerende maatregelen

Voor de amfibiesoorten kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker, meerkikker en bastaardkikker geldt voor de provincie Noord-Brabant een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

Voor de rugstreeppad, poelkikker, kamsalamander en Alpenwatersalamander dient het plangebied mogelijk als landhabitat en de voorgenomen plannen zorgen voor een verkleining van het areaal aan landhabitat voor deze soorten. Het is daarom noodzakelijk om te onderzoeken of deze soorten voorkomen in en rondom het plangebied. Mochten de soorten aanwezig zijn in de voortplantingswateren in de directe omgeving van het plangebied dan is het niet uit te sluiten dat deze soorten het plangebied gebruiken als overwinteringshabitat en is het aanvragen van een ontheffing van de Wet natuurbescherming en het nemen van mitigerende maatregelen noodzakelijk.

Nader onderzoek naar het daadwerkelijk voorkomen van hazelworm en levendbarende hagedis in de periode half april - september is nodig om de precieze effecten van de voorgenomen ontwikkelingen te kunnen bepalen en te bepalen of een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is en welke mitigerende maatregelen genomen dienen te worden.

Conclusie

De amfibiesoorten kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker, meerkikker en bastaardkikker (§3.3 wn) gebruiken het plangebied mogelijk als leefgebied. Voor deze amfibiesoorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Verder dient het plangebied mogelijk als landhabitat voor de Alpenwatersalamander, kamsalamander, rugstreeppad en poelkikker. Voor deze soorten geldt geen vrijstelling van de Wet natuurbescherming.

Ook dient het plangebied mogelijk als leefgebied voor de reptielsoorten hazelworm en levendbarende hagedis. Voor deze soorten geldt ook geen vrijstelling van de Wet natuurbescherming.

Om uit te sluiten dat het plangebied deel uitmaakt van het leefgebied van zowel de beschermde reptielsoorten als amfibiesoorten is het noodzakelijk om vervolgonderzoek uit te voeren. De bovengenoemde amfibiesoorten gebruiken mogelijk het plangebied als landhabitat, maar hun aanwezigheid is gedurende die periode niet te onderzoeken. Het is daarom geadviseerd om buiten de overwinteringsperiode amfibieën te onderzoeken in omringende wateren (april t/m juni). Mochten de soorten niet worden aangetroffen in de omringende wateren dan is het uit te sluiten dat ze van het plangebied gebruik maken gedurende de overwinteringsperiode. Ook dient een onderzoek naar het voorkomen van de beschermde reptielsoorten in het plangebied te worden uitgevoerd in de periode half april – september.

Indien de aanwezigheid van beschermde soorten niet is uit te sluiten in het plangebied dan is het aanvragen van een ontheffing van de Wet natuurbescherming en het nemen van mitigerende maatregelen noodzakelijk.

4.2.6 *Vogels*

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied enkele algemeen voorkomende vogelsoorten waargenomen. Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor diverse vogelsoorten. Tijdens het veldbezoek zijn geen huismussen of andere vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd, waargenomen in het plangebied. In de bomen en struwelen in het plangebied kunnen algemene vogels een broedlocatie hebben. Het plangebied biedt voor deze vogels ook foerageergebied. Er zijn geen horsten aangetroffen in de bomen. In de schuur met bijenkasten zijn gaten in het dak gemaakt, waarachter vogels een nest kunnen maken, bijvoorbeeld huismussen (Foto 6). Bij de inspectie van de openingen zijn geen nesten aangetroffen. Wel is er een nest aangetroffen in de hoek van de schuur. Het gaat hier om een nest van een algemeen voorkomende vogel, waarvan het nest niet jaarrond beschermd is.

Uit bronnenonderzoek is gebleken dat er geen uilen zijn waargenomen binnen het plangebied. De bosuil is waargenomen op een afstand van 500 m, de steenuil en ransuil op een afstand groter dan 1 km en de velduil op een afstand van meer dan 5 km. Voor zowel de steenuil als de ransuil geldt dat ze een voorkeur hebben om te jagen in open gebied, maar ook bij houtwallen,

hagen en solitaire bomen. De bosuil jaagt voornamelijk in open loofbos of gemengd bos, boerenerven, stadsparken, groenwijken met oude bomen. De velduil heeft een voorkeur voor vochtige, deels moerassige laagten met verlandingszones, veengebieden en open duinlandschappen met vochtige plaatsen. Tijdens het veldbezoek zijn er geen geschikte rust- en verblijfplaatsen (holen in bomen, schuren en gebouwen) voor uilen aangetroffen en het is derhalve aannemelijk om vast te stellen dat het gebied niet dient als broedplaats voor de bovengenoemde uilensoorten. Gezien de relatief grote afstand van eerder waargenomen uilen en het ontbreken aan geschikte rust- en verblijfplaatsen in het plangebied kan worden uitgesloten dat het plangebied belangrijk leefgebied vormt voor de deze vogels.

Effectbeoordeling

Met het verwijderen van bomen en struweel in het plangebied zal geschikt foerageergebied- en broedlocatie verloren gaan. In de directe omgeving van het plangebied is voldoende geschikt alternatief foerageer- en broedgebied aanwezig. Voor vogels geldt dat, indien exemplaren aan het broeden zijn, het verwijderen van bomen en beplanting niet kan plaatsvinden zonder deze dieren te verstoren. Gedurende het broeden zijn de nesten van vogels en de functionele leefomgeving strikt beschermd.

Mitigerende maatregelen

Door bomen en struiken buiten het broedseizoen van vogels te verwijderen/snoeien wordt voorkomen dat negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van algemeen voorkomende vogelsoorten. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Conclusie

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor vogels. De voorgenomen plannen hebben tot gevolg dat er foerageergebied- en broedlocatie verloren gaat. In de directe omgeving blijft geschikt foerageergebied- en broedlocatie aanwezig. Indien vogels aan het broeden zijn, kan het verwijderen van bomen en beplanting niet plaatsvinden zonder deze dieren te verstoren. Door bomen en struiken buiten het broedseizoen van vogels te verwijderen/snoeien wordt voorkomen dat negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van algemeen voorkomende vogelsoorten. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode gehanteerd voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens et al., 1997), Korsten en Regelink (2010) en de NDFF blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, gewone grootvleermuis, grijze

grootoorvleermuis, franjestaart, watervleermuis en laatvlieger (alle §3.2 wn) voorkomen binnen een straal van vijf km van het plangebied.

Uit het veldbezoek blijkt dat het plangebied geschikt is als foerageergebied voor vleermuizen. In het plangebied zijn geen bomen met holten aangetroffen die kunnen dienen als vleermuisverblijfplaats. De aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen in deze bomen is derhalve uit te sluiten. Vleermuizen hebben als verblijfplaats aan een kleine opening of spleet voldoende om in te kruipen. Vandaar dat de te verwijderen schuur met de bijenkasten enigszins mogelijkheid biedt als incidentele zomerverblijfplaats voor een vleermuis. De stal biedt te weinig mogelijkheden en te veel klimatologische beperkingen om als kraam-, paar- of winterverblijf te kunnen dienen. De schuur met de bijenkasten heeft derhalve geen belang voor de lokale populaties van de te verwachten soorten vleermuizen. De lijnvormige landschappelijke structuren, zoals lanen en bomenrijen aan de zuid- en noordwestkant van het plangebied, kunnen door vleermuizen worden gebruikt als vliegroute.

Overige zoogdieren

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat binnen een straal van een kilometer van het plangebied algemene muissoorten voorkomen, bunzing, damhert, das, eekhoorn, egel, haas, konijn, ree, steenmarter, vos, wezel, en waterspitsmuis (alle §3.3 wn) en bever voorkomen (§3.2 wn).

Het plangebied kan wel (onderdeel van het) leefgebied vormen van algemene soorten grondgebonden zoogdieren: algemene (spits)muissoorten, egel, haas, konijn en vos (alle §3.3 wn).

De aanwezigheid van de wezel is gerelateerd aan de aanwezigheid van de woelmuis. Daarnaast dient er in het leefgebied voor wezel voldoende dekking aanwezig te zijn. De ondergrondse woelmuis komt volgens NDFF binnen een straal van het plangebied en het plangebied biedt een kleinschalig landschap met voldoende dekking, het is derhalve niet uit te sluiten dat de wezel voorkomt in het plangebied. De wezel kan ook dekking zoeken in de bosschages, houtstapels of heggen die in het plangebied voorkomen en mogelijk verblijven in oude holtes van muizen. Er zijn tijdens het veldbezoek geen holtes van muizen aangetroffen, maar het is niet uit te sluiten dat die aanwezig zijn in het plangebied.

De bunzing komt voor in allerlei verschillende landschapstypen, zoals oeverbegroeiingen, droge sloten, heggen, houtwallen, bosranden en akkerranden zijn, maar ook meer waterrijke gebieden, zoals rietvelden of moerasgebieden. Door de aanwezigheid van wateren in de directe omgeving van het plangebied en voldoende dekking van groenstructuren is het aannemelijk dat de bunzing het plangebied gebruikt als foerageergebied. De schuurtjes, houtwallen en houtstapels verspreid over het gebied kunnen mogelijk dienen als verblijfplaats voor de bunzing.

De steenmarter komt vooral voor in parklandschap, maar ook in volkomen bosloze gebieden, steengroeven en rotsige hellingen. De soort geeft voorkeur aan gebieden met kleinschalige landbouw, maar schuwt stedelijk gebied ook niet. Verder zijn groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen voor de steenmarter van belang, omdat hij daar zijn voedsel zoekt. Door de aanwezigheid van het parklandschap met heggen, bosjes en greppels in het plangebied is het niet uit te sluiten dat de steenmarter hier jaagt. Ook kunnen de houtwallen, houtstapels en open schuurtjes in het plangebied dienen als rust- en verblijfplaats.

De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat er in het plangebied geen geschikt leefgebied aanwezig is voor de waterspitsmuis.

Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten van eekhoorn aangetroffen. Wel is het mogelijk dat het plangebied tot het leefgebied behoort van de eekhoorn.

Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat er in het plangebied geen verblijfplaatsen van de das aanwezig zijn. Gezien de ligging van het plangebied binnen de bebouwde kom is het onwaarschijnlijk dat het plangebied betekenis heeft als foerageergebied van de das.

Verder heeft het veldbezoek aangetoond dat het ontbreekt aan geschikt leefgebied voor de bever in het plangebied.

Effectbeoordeling

Vleermuizen

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor verschillende soorten vleermuizen. Er bevinden zich houtwallen, sloten en bomen in het plangebied. De maatregelen hebben tot gevolg dat foerageergebied voor vleermuizen verdwijnt. Echter, blijft er voldoende foerageergebied aanwezig in de directe omgeving van plangebied, zodat kan worden uitgesloten dat de voorgenomen plannen een negatief effect zullen hebben op het foerageergebied van vleermuizen.

De stal biedt te weinig mogelijkheden en te veel klimatologische beperkingen om als kraam-, paar- of winterverblijf te kunnen dienen. De schuur met de bijenkasten heeft derhalve geen belang voor de lokale populaties van de te verwachten soorten vleermuizen. De gebouwen in de directe omgeving van de locatie bieden daarnaast voldoende, meer geschikte alternatieve mogelijkheden voor verblijfplaatsen voor vleermuizen. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn jaarrond beschermd. De sloop van de schuur met de bijenkasten heeft geen negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de te verwachten vleermuissoorten op voorwaarde dat zorgvuldig wordt gehandeld. Dit houdt in dat de opdrachtgever verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs genomen kunnen worden om slachtoffers bij de sloop te voorkomen. De sloop dient onder toezicht van een ecooloog te worden uitgevoerd. De schuur met de bijenkasten dient te worden verwijderd gedurende de minst kwetsbare periode wanneer de vleermuizen

het meest flexibel en mobiel zijn; van half april tot half mei en oktober tot november.

Veranderingen in de landschapsstructuur kunnen gevolgen hebben voor eventueel aanwezige vliegroutes. Het aanleggen van een inrit vanuit de weg de “Munselse Hoeve” zal mogelijk ervoor zorgen dat er enkele laanbomen verdwijnen. Het behouden van de overige laanbomen langs de weg zal ervoor zorgen dat de functie als mogelijke vliegroute voor vleermuizen niet aangetast zal worden. Indien meerdere laanbomen verdwijnen (meer dan twee opeenvolgende bomen) is het nodig om verder onderzoek uit te voeren naar het effect van de mogelijk kap van de bomen op de vliegroutes van vleermuizen.

Overige zoogdieren

Mogelijk behoort het plangebied tot het leefgebied van een aantal grondgebonden zoogdieren van §3.3 wn; eekhoorn, egel, konijn, haas, vos en diverse algemene (spits)muizensoorten. De voorgenomen ontwikkeling heeft mogelijk een negatief effect op deze soorten, doordat leefgebied verdwijnt.

Verder zullen de voorgenomen plannen negatieve effecten hebben op het leefgebied van de bunzing, wezel en steenmarter die mogelijk voorkomen in het plangebied. De steenmarter heeft een relatief groot leefgebied en het is mogelijk dat het plangebied maar een klein onderdeel daarvan vormt.

Mogelijk vormt het plangebied onderdeel van het leefgebied van eekhoorn. Aangezien er geen nesten zijn aangetroffen in het plangebied en er zich in de omgeving van “de Kleine Aarde” voldoende foerageermogelijkheden bevinden voor de eekhoorn zullen de voorgenomen plannen geen negatief effect hebben op de lokale populatie.

Mitigerende maatregelen

Vleermuizen

De te verwijderen schuur met de bijenkasten biedt enigszins mogelijkheid als incidentele zomerverblijfplaats voor een vleermuis. De opdrachtgever is in het kader van zorgvuldig handelen verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs genomen kunnen worden om eventuele slachtoffers bij de sloop te voorkomen. De sloop dient onder toezicht van een ecooloog te worden uitgevoerd. De schuur met de bijenkasten dient te worden verwijderd gedurende de minst kwetsbare periode wanneer de vleermuizen het meest flexibel en mobiel zijn; van half april tot half mei en oktober tot november.

Overige zoogdieren

Het is mogelijk dat vos, haas, egel, konijn en diverse algemene (spits)muizensoorten (alle §3.3 wn) het plangebied als landhabitat gebruiken. De voorgenomen plannen hebben mogelijk een negatief effect op deze soorten. Voor deze soorten geldt in provincie Noord-Brabant in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen.

In Noord-Brabant zijn de bunzing, wezel en steenmarter beschermd bij ruimtelijke ingrepen. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van (verblijfplaatsen van) marterachtigen in plangebied De Kleine Aarde is noodzakelijk om de effecten de maatregelen op deze soorten te kunnen bepalen en overtreding van de Wet natuurbescherming te kunnen voorkomen.

Conclusie

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Negatieve effecten op het foerageergebied zijn niet uit te sluiten, maar er blijft voldoende geschikt foerageergebied in de directe omgeving aanwezig en het verwijderen van de vegetatie binnen het plangebied zal daarom geen effect hebben op het foerageergebied en dus ook niet op de populaties van de vleermuizen in het gebied. In de te verwijderen bomen binnen het plangebied zijn geen mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig.

De te verwijderen schuur met de bijenkasten biedt enigszins mogelijkheid als incidentele zomerverblijfplaats voor een vleermuis. De stal biedt te weinig mogelijkheden en te veel klimatologische beperkingen om als kraam-, paar- of winterverblijf te kunnen dienen. De schuur met de bijenkasten heeft derhalve geen belang voor de lokale populaties van de te verwachten soorten vleermuizen. De opdrachtgever is in het kader van zorgvuldig handelen wel verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs genomen kunnen worden om eventuele slachtoffers bij de sloop te voorkomen. De sloop dient onder toezicht van een ecooloog te worden uitgevoerd. De schuur met de bijenkasten dient te worden verwijderd gedurende de minst kwetsbare periode wanneer de vleermuizen het meest flexibel en mobiel zijn; van half april tot half mei en oktober tot november.

Het aanleggen van een inrit vanuit de weg de "Munselse Hoeve" zal mogelijk ervoor zorgen dat er enkele laanbomen verdwijnen. Het behouden van de overige laanbomen langs de weg zal ervoor zorgen dat de functie als mogelijke vliegroute voor vleermuizen niet aangetast zal worden. Indien meerdere laanbomen verdwijnen (meer dan twee opeenvolgende bomen) is het nodig om verder onderzoek uit te voeren naar het effect van de mogelijk kap van de bomen op de vliegroutes van vleermuizen.

Het plangebied is voor een aantal algemene grondgebonden zoogdieren van §3.3 van de Wet natuurbescherming geschikt als (onderdeel van hun) leefgebied. Voor deze soorten van §3.3 wn geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen uit te voeren voor deze zoogdiersoorten.

De voorgenomen plannen kunnen mogelijk negatieve effecten hebben op het leefgebied van de wezel, bunzing en steenmarter en daarom is het noodzakelijk om nader onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van (verblijfplaatsen van) deze soorten in het plangebied.

5 Conclusies

5.1 Beschermde gebieden

Het is redelijkerwijs uit te sluiten dat de voorgenomen plannen negatieve effecten tot gevolg zullen hebben op Natura 2000-gebieden en/of het NNB.

5.2 Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende soorten voor die beschermd zijn onder paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming.

Soorten van paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor vogels. In de directe omgeving van het plangebied blijft voldoende geschikt alternatief foerageer- en broedgebied aanwezig.

De voorgenomen plannen hebben geen negatieve effecten tot gevolg ten aanzien van het foerageer- en broedgebied van vogels.

Als het verwijderen van bomen en struiken buiten het broedseizoen plaatsvindt, wordt voorkomen dat negatieve effecten optreden ten aanzien van broedende vogels.

Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot en met juli. In de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode voor het broedseizoen gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Soorten van paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Het verwijderen van de bomen en struiken in het plangebied zorgt voor negatieve effecten op het foerageergebied. In de directe omgeving bevinden zich echter voldoende foerageergebieden voor vleermuizen.

In de bomen binnen het plangebied zijn geen mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig.

De te verwijderen schuur met de bijenkasten biedt enigszins mogelijkheid als incidentele zomerverblijfplaats voor een vleermuis. De opdrachtgever is in het kader van zorgvuldig handelen verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs genomen kunnen worden om eventuele slachtoffers bij de sloop te voorkomen. De sloop dient onder toezicht van een ecooloog te worden uitgevoerd. De schuur met de bijenkasten dient te worden verwijderd gedurende de minst kwetsbare periode van vleermuizen wanneer de vleermuizen het meest flexibel en mobiel zijn; van half april tot half mei en oktober tot november.

Aan de zuidzijde van het plangebied bevinden zich meerdere laanbomen die kunnen dienen als vliegroute voor vleermuizen. Met het aanleggen van de inrit vanuit de weg "Munselse Hoeve" zullen mogelijk enkele bomen worden gekapt. Met het behoud van de meerderheid van de bomen aan de laan zal de functie van de laanbomen als vliegroute blijven bestaan. Indien meerdere laanbomen verdwijnen (meer dan twee opeenvolgende bomen) is het nodig om verder onderzoek uit te voeren naar het effect van de mogelijk kap van de bomen op de vliegroutes van vleermuizen.

Soorten van paragraaf 3.3. van de Wet natuurbescherming

Mogelijk wordt het plangebied gebruikt door enkele beschermde grondgebonden zoogdieren (haas, vogel, egel, konijn, diverse (spits)muizen soorten). De voorgenomen plannen hebben mogelijk een negatief effect op deze soorten. Voor deze soorten geldt in provincie Noord-Brabant in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen.

Voor de bunzing, wezel en steenmarter geldt in Noord-Brabant geen vrijstelling en het is daarom noodzakelijk om vervolgonderzoek uit te voeren, omdat het aannemelijk is dat kleine marters gebruikmaken van het terrein.

Voor de algemene amfibiesoorten bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker biedt het plangebied land- en winterhabitat. Voor deze amfibiesoorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

Ook dient het plangebied mogelijk als landhabitat voor de Alpenwatersalamander, kamsalamander, rugstreeppad en poelkikker. Voor deze soorten geldt geen vrijstelling van de Wet natuurbescherming. De geplande maatregelen zal zorgen voor een afname van het landhabitat voor deze soorten. Om de aanwezigheid van de soorten uit te sluiten is het noodzakelijk om vervolgonderzoek uit te voeren. De bovengenoemde amfibiesoorten gebruiken mogelijk het plangebied als landhabitat en overwinteringsbiotoop, maar hun aanwezigheid is gedurende die periode niet te onderzoeken. Het is daarom geadviseerd om buiten de overwinteringsperiode amfibieën te onderzoeken in omringende wateren (april-juni). Mochten de soorten niet worden aangetroffen in de omringende wateren dan is het aannemelijk dat ze niet van het plangebied gebruik maken als landhabitat en gedurende de overwinteringsperiode. Mochten ze wel voorkomen in de wateren rond het plangebied dan is het noodzakelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen en is het nemen van maatregelen noodzakelijk om voldoende alternatieven te bieden voor de overwinteringsperiode.

Mogelijk komt in het plangebied de beschermde reptielsoorten levendbarende hagedis en hazelworm voor. De voorgenomen ontwikkelingen kunnen negatieve effecten tot gevolg hebben voor deze soorten. Nader onderzoek in de periode half april – september moet uitwijzen of levendbarende hagedis en/of hazelworm daadwerkelijk in het plangebied voorkomen. Op basis van de resultaten van het nader onderzoek kan bepaald worden welke effecten kunnen optreden en of het werken met een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is en welke mitigerende maatregelen genomen moeten worden.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Amfibieën	§3.3 wn	Landhabitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Grondgebonden zoogdieren	§3.3 wn	Leef- en foerageergebied	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Steenmarter, bunzing en wezel	§3.3 wn	Leefgebied	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek
Levendbarende hagedis	§3.3 wn	Leefgebied	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek half april – eind mei en augustus – september
Hazelworm	§3.3 wn	Leefgebied	Ja	Mogelijk	Juni – september
Kamsalamander, rugstreeppad en poelkikker	§3.2 wn	Landhabitat	Ja	Mogelijk	Onderzoek naar voorkomen soorten in omliggende wateren
Alpenwatersalamander	§3.3 wn	Landhabitat	Ja	Mogelijk	Onderzoek naar voorkomen soorten in omliggende wateren
Vleermuizen	§3.2 wn	Foerageergebied	Nee	Nee	-
Vleermuizen	§3.2 wn	Vaste rust- en verblijfplaatsen	Nee	Nee	Slopen schuur onder toezicht van een ecooloog In de minst kwetsbare periode (half april tot half mei en oktober tot november)
Vleermuizen	§3.2 wn	Vliegroue	Nee, mits voldoende laanbomen blijven staan aan de weg "Munselse Hoeve"	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Voldoende laanbomen blijven staan aan de weg "Munselse Hoeve"
Vogels	§3.1 wn (nest niet jaarrond beschermd)	Foerageer- en broedgebied	Ja	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Verwijderen en/of snoeien van begroeiing buiten het broedseizoen

5.3 Vervolgstappen en aanbevelingen

Kleine marters

Vanwege de mogelijke aanwezigheid van steenmarter, bunzing en wezel in het plangebied is het noodzakelijk om nader onderzoek uit te voeren. Deze soorten zijn in Noord-Brabant beschermd en het uitvoeren van activiteiten die schadelijk zijn voor hun leefgebied is een overtreding van de Wet natuurbescherming en strafbaar. Mochten de soorten aanwezig zijn in het plangebied en/of gebruik maken van omliggende terreinen waar ze geschaad kunnen worden als gevolg van de voorziene activiteiten dan is een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Reptielen

Verder is nader onderzoek nodig om het voorkomen van de levendbarende hagedis en hazelworm uit te kunnen sluiten. Mocht een van deze soorten er voorkomen dan is een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Amfibieën

De Alpenwatersalamander, kamsalamander, rugstreeppad en poelkikker gebruiken mogelijk het plangebied als landhabitat. Om dit uit te sluiten is het noodzakelijk onderzoek uit te voeren naar het voorkomen van de soorten gedurende de periode mei-juli in de wateren in de directe omgeving van het plangebied. In het geval dat een of meerdere beschermde amfibieënsoorten in de omliggende wateren voorkomen, dan is het aannemelijk dat ze ook van het plangebied gebruiken als landhabitat en gedurende de overwinteringsperiode. In dit geval is het aanvragen van een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk en zijn maatregelen noodzakelijk om nieuw leefgebied beschikbaar te stellen voor deze soorten gedurende de overwinteringsperiode.

Vleermuizen

De te verwijderen schuur met de bijenkasten biedt enigszins mogelijkheid als incidentele zomerverblijfplaats voor een vleermuis. De opdrachtgever is in het kader van zorgvuldig handelen verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs genomen kunnen worden om eventuele slachtoffers bij de sloop te voorkomen:

- + De sloop dient onder toezicht van een ecooloog te worden uitgevoerd.
- + slopen gedurende de minst kwetsbare periode van vleermuizen; half april tot half mei en oktober tot november.

Indien meerdere laanbomen verdwijnen (meer dan twee opeenvolgende bomen) is het nodig om verder onderzoek uit te voeren naar het effect van de mogelijk kap van de bomen op de vliegroutes van vleermuizen.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken, Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt, versie 1.3 december 2016.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Internet

- + Natura 2000-gebieden, www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx, 07-03-2018
- + NNN, <http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan>, 07-03-2018
- + <http://www.netwerkecologischemonitoring.nl/dataloket>
- + Verordening natuurbescherming Noord-Brabant, http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/XHTMLOutput/Historie/Noord-Brabant/600901/CVDR600901_1.html, 07-03-2018
- + Beschermde soorten NDFF: © NDFF - quickscanhulp.nl 05-03-2018 14:57:36
- + www.compendiumvoordeleefomgeving.nl
- + www.eis-nederland.nl
- + www.libellennet.nl
- + www.soortenbank.nl
- + www.telmee.nl
- + www.vlindernet.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl
- + www.verspreidingsatlas.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn, §3.1;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt, §3.2;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven, §3.3.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wn)	Categorie 2 (§ 3.2 Wn)	Categorie 3 (§ 3.3 Wn)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

Natura 2000 (bron: Rijksoverheid)

In 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- + oriëntatiefase (en vooroverleg);
- + verslechterings- en verstoringstoets;
- + passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolprocedure uit het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring voor de plannen of het project nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- + er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- + er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- + er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- + of deze kans reëel is en
- + of de verslechtering of verstoring aanvaardbaar is.

Natuurnetwerk Nederland / Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het

beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen.